

שיחת השבוע

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

חגיגות החומש

בכפר חב"ד יחלו בקרוב חגיגות החומש המסורתיות, המתקיימות בבית אגודת חסיד חב"ד (770). בחגיגות ישתתפו בע"ה אלפי תלמידי כיתות ב מכל רחבי הארץ, לרגל תחילת לימוד החומש בבתי הספר. הילדים ייהנו ממפגש עם סופר סת"ם, התנסות בכתיבה על קלף, ביקור בתערוכה ובמרכז למידה של מוצרי סת"ם, הפעלה בסדנה יצירתית, והעיקר - תכנית חווייתית מיוחדת בבית הכנסת, ובמרכזה הוצאת ספר תורה, מתוך שירה וריקוד. כל ילד מקבל שי מיוחד. הרשמה מראש חובה. טל' 054-8113770.

קבוצה לחצר הרבי

בסוף החודש תצא אי"ה קבוצה מיוחדת לביקור במרכז חב"ד העולמי בניו יורק ולהשתטחות על ציונו של הרבי. המארגנים מבטיחים חוויה רוחנית שלא תישכח, שגם תשתלב בכינוס השנתי של שלוחי חב"ד מכל העולם. הביקור יכלול גם סיור באתרים ידועים בעיר. טל' 054-6506770.

סדנה להכרת התניא

להכיר את התניא באחד-עשר מפגשים - זה היעד של הסדנה החדשה שתקיים באולם בית הכנסת 'היכל יעקב', רח' ריינס 17 גבעת שאול, בימי רביעי, בשעה 20:30, אחת לשבועיים. מפגש פתיחה בח' במרחשוון (9.11.16) והסיום בב' בניסן (29.3.17). לקבלת סילבוס ולפרטים טל' 052-9682379.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
5:30	6:03	6:19	5:39
6:29	7:03	7:12	6:35

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-2480711 • פקס' 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

בין אדם לתרנגולת

למה אנחנו מאפשרים לאריות לטרוף אנטילופות, לדובים הלבנים לקטול כלבי ים ולחסידה לזלול צפרדעים?

מי שברא את העולם גם קבע מה מותר לנו לאכול (צילום: שאטרסטוק)

אחת המגמות האופנ' תיות שתופסת תאוצה בשנים האחרונות היא הצמחונות והטבעונות. יש הנמנעים מאכילת בשר ומצריכת מזון מן החי מטעמי בריאות או טעם אישי, אך יש מי שהופכים זאת לעניין אידאולוגי, והם מדברים על אכילת בשר כעל פשע מוסרי. יש מהם המשתמשים במושגים כמו 'זכויות בעלי החיים', ומהם שאף מכנים שחיטת עופות ובהמות - 'טבח' או 'שואה', לא פחות.

לגמרי בדגים ובמיני חרקים. אריות וקופים מסוימים אף הורגים גורים שאינם צאצאיהם, וגם זה משרת מטרת הישרדותיות מסוימות. ואילו אצלנו רצח אדם הוא החמור בפשעים!

כאן אנחנו מגיעים לשורש המוסר ולבסיס הערכים. מי באמת קובע מה מותר ומה אסור? האם ההיגיון האנושי, שהיום נוטה לכיוון אחד ומחר פונה לכיוון אחר, הוא המצפן המוסרי שלנו? הלוא בשם ההיגיון הרגו בספרטה נכים וחולים, ביפן המיתו תינוקות נקבות, לצורך דילול האוכלוסייה, וגם לנאצים היה 'היגיון' מאחורי תורת הגזע. האם על זה נבסס את ערכינו?

בסיס המוסר

המוסר האמיתי מבוסס על ציוויו של הבורא. הוא ברא את העולם והוא קובע את כללי המותר והאסור. פרשת השבוע מציגה בבירור את הקוד המוסרי הזה. אחרי המבול הבורא מזהיר את נח ובניו באיסור חמור על רצח: "שִׁפְךָ דַם הָאָדָם בְּדַם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ, כִּי בְצַלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם". מכאן אנחנו יודעים שרצח אסור בתכלית, יהיו הנימוקים אשר יהיו.

בה בעת הבורא מתיר לאדם לאכול את בעלי החיים. הוא משליט את האדם על כל היצורים ואומר: "בְּיַדְכֶם נָתַנּוּ". הוא מתיר לנו לאכול בשר - "כִּי־יִרְקַע עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־". זה המוסר הנכון, המבוסס על הציווי האלוהי, שהוא מקור ערכי האמת והצדק.

הטענה שבפיהם נשמעת הגיונית: מה ההצדקה ליטול את חייו של יצור אחר כדי לספק לעצמי ארוחה? באיזו זכות אני הורג בעלי חיים, שגם הם רוצים לחיות? אבל האמת היא שבתפיסה הזאת טמון עיוות מוסרי. מי שאינו מבין את ההבדל שבין בן-אדם לתרנגולת שומט את הקרקע מתחת למערכת המוסרית כולה.

האם ההיגיון קובע?

אחת מהשתיים: אם לכל היצורים זכות שווה לחיות, ואם יצור אחד אינו רשאי לבסס את מזונו על הרג יצור אחר, מדוע להגביל זאת לאדם בלבד? למה אנחנו מאפשרים לאריות לטרוף אנטילופות, לדובים הלבנים לקטול כלבי ים ולחסידה לזלול צפרדעים? אלא מה, תאמרו, זה טבעו של עולם וקיומו של עולם החי כולו מבוסס על שרשרת המזון; אם כן, למה העיקרון הזה נעצר כשהוא מגיע לאדם?

במילים אחרות: אם המוסר מבוסס על ההיגיון, הרי ההיגיון דווקא מוליך למסקנה שתזונה המבוססת על טרף היא הדבר הטבעי ביותר. היא גם שומרת על האיזון הנכון בעולם החי, מסלקת את החלשים ומבטיחה כי רק הבריאים והחזקים ישרדו ויולידו את הדורות הבאים.

אבל כנגד זה אפשר לטעון שאם הטבע הוא הקובע מה נכון, הרי בטבע מצוי גם קניבליזם, היינו הרג או טריפה של בני אותו מין. זה טבעי

לא לפחד מענקי המבול

לכן ההתמודדות עם אנשי דור המבול, גם מבחינה רוחנית, לא הייתה פשוטה. ראיית שרידיהם היא המחשה לגדולתו של הקב"ה, בדומה למלך המוכיח את כוחו כשהוא גובר על אויב עוצמתי.

שליחות בהרים

להליכת החכמים לשם הייתה עוד מטרה – לברר ולזכך את בני דור המבול עצמם. הואיל וכאמור אלה היו נשמות גבוהות, הרי שיש בכוחן להתהפך למהותן האמיתית. הפיכת הרע שבאנשי המבול לטוב נעשית על-ידי הלימוד עליהם בתורה הקדושה, שכן התורה היא תכלית הטוב, והיא חושפת את הטוב שבכל הבריאה.

לכן הלכו שני החכמים להרים הגבוהים – ללמוד שם תורה, לימוד שעסק במיוחד באנשי המבול, וכך להעלות את אנשי המבול לקדושה. ומכאן ההוראה לכל יהודי, שבשעה שהוא נתקל בדבר המתנגד לקדושה, אל לו להיבהל מכך, אלא עליו לדעת שיש לו שליחות, להפוך את הדבר השלילי עצמו לטוב ולקדושה.

(התוועדות תשד"מ, כרך א, עמ' 410)

אמרת השבוע

יהירות מסוכנת

רבי מאיר מפרמישלאן היה מספר על איכר שהיה מכור לשתייה, ויום אחד גמר אומר לחדול ממנה. לא פעם התעוררה בו תשוקה עזה למשקה החריף, אבל הוא התגבר ולא שתה.

פעם אחת השתוקק מאוד לשתות וכבר עשה את דרכו אל בית המרזח. אך בדרך חשב: שוב אהיה מכור לשתייה ואתגולל בקיאי? מיד התגבר וחזר לביתו.

בהיכנסו אל הבית חש גאוה: גיבור אני, שולט ביצר השתייה! מרוב שמחה החליט: גיבור כזה ראוי לכבדו במעט משקה. רץ לבית המרזח ושתה ושתה... והנמשל מובן.

פתגם חסידי

"כשמעוררת באדם תאוה לתענוג כלשהו של העולם הזה, יחשוב בליבו: הלוא התענוג הזה השתלשל מלמעלה; מוטב אדבק בבורא, שהוא מקור התענוגים" (רבי נפתלי מרופשיץ)

"לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז". אדם הנוהג בגאווה ובעיקשות סופו להישבר, לעומת מי שמכופף את קומתו ומנמיך את עצמו.

נוסף על כך, כל דבר בעולם שיהודי נתקל בו אינו מקרי, אלא יד ההשגחה העליונה היא המובילה אותו, כדי לעשות תיקון באותו דבר. גם טיול החכמים בהרים הגבוהים, בין עצמות אנשי המבול, נועד להביא חיזוק בעבודת ה'. כאשר יהודי נוכח בגבורתם של אנשי המבול, הדבר ממחיש את כוחו של הקב"ה, שהכה והכרית את הענקים האלה.

ניצחון המלך

זאת ועוד: אנשי דור המבול היו חזקים לא רק בגשמיות, אלא אף ברוחניות. בתורת הקבלה מוסבר ששורש נשמתם היה ממקום רוחני נעלה ביותר, ובירידתם לעולם נפלו האורות למקום נמוך. עם זה, העוצמות הרוחניות נותרו בהם, אלא שהופנו למטרות שליליות. יתרה מזו, נאמר עליהם שאילו היו מאוחדים (כאנשי דור הפלגה), גם הספירות האלוניות העליונות היו מסייעות להם ועומדות לימינם.

תיבת נח | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

מן המעיין

מילים בוערות

"עשה לך תיבת עצי גופר" (בראשית ו, יד). 'גופר' מלשון גפירת. עשה את דבריך, מילותיך ו'תיבותיך', משולהבים בלהבת אש קודש.

(רבי צבי מזידיצ'וב)

איש כמעשהו

"עשה לך" – לך בדרך ובשיטתך. לא התערבת עם בני דורך, לא הוכחת אותם ולא התחברת אליהם. תהיה אפוא כעת בתיבה עם חיות השדה. (אלשיך)

לא להינצל לבד

"ויבוא נח ואשתו... אל התיבה" (בראשית ז, ז). אין אדם יכול להסתפק בהיכנסו בעצמו לתוך ה'תיבה', לאותיות התורה והתפילה; מחובתו להכניס גם את בני ביתו אל ה'תיבה'.

(הרבי מליובאוויטש)

שני פירושים

"שניים-שניים באו... אל התיבה, זכר ונקבה" (בראשית ז, ט). בכל תיבה שבתורה יש שני פירושים, זכר ונקבה: 'זכר' – בחינת חסד; 'נקבה' – בחינת גבורה.

(כתר שם טוב)

לשון נקייה

לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עיקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר

מגונה מפיו. שנאמר (בראשית ז, ח) "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה", ולא נאמר "מן הבהמה הטמאה".

(פסחים ג, ב)

הבריאה בידי האדם

"עשה לך תיבת עצי גופר". מדוע נאמר 'לך' דווקא, והלוא התיבה נועדה להחיות זרע "על פני כל הארץ"? אלא ללמדנו שהאדם הוא הבריאה המרכזית, וכל מה שנברא על פני כל הארץ תלוי בו. אם התנהגותו אינה כראוי, הוא מוריד את הבריאה כולה ממדרגתה, וכאשר הוא מתנהג כראוי, הוא מעלה הכול למדרגה עליונה יותר.

(ספר המאמרים תרצ"ט)

אך נח

"וישאר אך נח" (בראשית ז, כג). "אך נח" – נח לבדו. זה פשוטו, ומדרש אגדה: גונח וכוהה דם מטורח הבהמות והחיות. ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו.

(רש"י)

דאגה לברואים

נח, על אף היותו "איש צדיק", בכליזאת עסק וטרח בפרנסת כל ברואי העולם, ובכלל זה הבהמות והחיות. ואף שהיה הדבר כרוך בסבל אישי – "ארי הכישו", "גונח וכוהה דם" – בכל זאת לא הפסיק את עבודתו זו.

(לקוטי שיחות)

עשר אשרות

דממה של חרדת קודש נתלתה בדירה הצנועה שבבדפשוט. עשרת בני משפחת ריינר עמדו בשורה, על-פי סדר לידתם, מן הגדול ועד הקטן, ולא גרעו את מבטם מדמותו האצילית של הצדיק רבי אהרון מבעלו, שפסע בחדר אנה ואנה, עיניו עצומות, פניו יוקדות והוא מכונס במחשבותיו.

שנת תש"ד. ימי מלחמת העולם השנייה. זוועות השואה האיזומה נמשכות כבר כמה שנים. חורבן יהדות אירופה בשיאו. רבי אהרון מבעלו נחלץ בעור שיניו ממלתעות השטן הנאצי. הוא נמלט להונגריה, אולם הרשעים לא הרפו ודרשו את להסגירו.

בנס הצליחו חסידיו להשיג בעבורו אשורת הגירה, וזו אפשרה לו להימלט לארץ ישראל. בטרם עזב את העיר ביקש הרבי הוודות למשפחת ריינר, שהעמידה לרשותו את ביתה. הוא הודיע לבעל הבית כי רצונו לברך אותו ואת משפחתו, וכי ייכנסו לחדרו ביום המחר. כשהתייצבו הללו, הורה להם במפתיע לעמוד על-פי גילם, סגר את הדלת, ואז שקע בשרעפיו דקות ארוכות.

לפתע כמו התעורר, וביקש מבעל הבית, ר' יוסף, להתקרב. "אני מברך אותך שאתה וכל משפחתך תגיעו בשלום לארץ ישראל". אחריכך עטף את ידו במגבת, כמנהגו, והושיטה לכל אחד מילדיו הקטנים של בעל הבית.

כשסיים לברך את כולם ביקש מבעל הבית לסייר עמו בדירה, כדי לאמוד את הנזקים שנגרמו על-ידי החסידים שגדשו את הבית במהלך שהייתו של הרבי שם. "אשלם על כל התיקונים שיידרשו", הבטיחו הצדיק.

"חלילה וחס!", מחה ר' יוסף. "זכות עצומה נפלה בחלקי שהרבי ישכון בבית! יקרה לי יותר ברכת קודשו של הרבי שאזכה לעלות לארץ הקודש. מוכן אני להשתכן בה אפילו בדירת שני חדרים ומחסן". למשמע הדברים בירכו הצדיק שנית שדבריו יתקיימו. שאר בני המשפחה זכו לקבל מידו מטבע לברכה.

בחודשים הבאים הגיעו אימי המלחמה גם להונגריה. עננים קודרים איימו על עתידם של יהודי המדינה. הם היו לכודים וחששו מפני הגרוע מכול, כפי שאכן קרה בהשמדת יהודי הונגריה בידי הנאצים יימח שמו.

באחד מאותם ימי חרדה צעד ר' יוסף ברחובות העיר, והבחין בהתקהלות ליד בניין. "מה קורה שם?", שאל עובר אורח. "מוכרים שם אשורות הגירה לארץ ישראל", השיבו הלה, "ברכבת של קסטנר, חבר ועד ההצלה והעזרה".

ר' יוסף העיף מבט בקהל וזיהה

כמה מנכבדי העיר ועשיריה וביניהם מזוודות גדולות. "מה יש במזוודות?", שאל את איש שיחו. "כסף", ענה האיש. "כדי לקבל אשורת הגירה זקוקים להרבה כסף".

ר' יוסף התפרנס בקושי מעבודתו כמלמד. בלב נחמץ הביט באנשים העומדים בתור, בידועו שאין לו שום

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

נביעת החכמות

הגמרא מדברת על ששת אלפים שנים שבהם יתקיים העולם הנוכחי, ולאחר מכן יבוא האלף השביעי, שהוא עידן הגאולה. לפיכך יש הסבורים כי הגאולה תבוא רק בתום האלף השישי. אין הדבר כך. הגאולה וימות המשיח באים במהלך האלף השישי, ואילו באלף השביעי נפתחת תקופת השכר העתידית. בספר הזוהר (זוהר חדש בראשית כא,א) נאמר במפורש שהגאולה תבוא "בשית אלף שנים ולא באשלמותיה" (=באלף השישי ולא בסופו).

הגאולה באה לאחר תקופת הכנה, שנרמזת בפסוק "בשנת שש־מאות שנה לחיי נח... נבקעו כל מעיינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו". על כך נאמר בזוהר (וירא, חלק א, קיז,א) כי באלף השישי תחילת תקומתה של השכינה מעפרה, והדברים יתנהלו בהדרגה. שלב מכריע יפתח במאה השישית של האלף השישי: "ובשית מאה שנים לשתיתאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא, ויתתקן עלמא לאעלא בשביעאה" (=ובשש־מאות שנה לאלף השישי יפתחו שערי החכמה למעלה ומבועי החכמה למטה, והעולם יתתקן להיכנס לאלף השביעי).

חכמת התורה וחכמות הטבע

הזוהר מדבר אפוא על שני סוגים של התגלויות שיתרחשו במאה השישית לאלף השישי: האחד הוא "שערי החכמה למעלה", והכוונה לחכמת התורה, והשני הוא "מעיינות החכמה למטה", שהן חכמות הטבע והעולם.

ואכן, בתקופה זו – שהחלה בשנת הת"ק (לפני יותר ממאתיים ושבעים שנה) – החלה פריצה עצומה של חכמה ודעת בעולם. נתגלו "שערי החכמה למעלה" – החכמה העליונה, פנימיות התורה, זו תורת החסידות; ובה בעת פרצו גם "מבועי החכמה למטה" – חכמות העולם, חכמות הטבע, דבר שמצא את ביטויו בזינוק המדעי והטכנולוגי שהחל אז.

אלא שעלינו להבין: הזוהר אומר שבהתגלותן של חכמות אלה העולם מתקין את עצמו לכניסתו אל האלף השביעי, אל ימות המשיח. ברור שגילוי פנימיות התורה הוא הכנה לימות המשיח, שהרי אז תימלא הארץ "דעה את ה' כמים לים מכסים", וגילוי פנימיות התורה הוא הכנה לכך; אבל איזה קשר ושייכות יש בין התגלות חכמות העולם לימות המשיח?

גילוי האחדות

מסביר הרבי מליובאוויטש (לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 24): מהעניינים העיקריים שיתחדשו בימות המשיח הוא הייעוד: "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר". מוסבר בתורת החסידות שהחידוש שיהיה לעתיד לבוא הוא "וראו כל בשר" – הבשר הגשמי, העולם הגשמי עצמו, יחוש שכל מהותו וקיומו הוא הקב"ה. האלוקות תורגש לא רק על-ידי החושים הרוחניים המעודנים אלא גם על-ידי הבשר הגשמי, הפיזי.

ההכנה לכך נעשית על-ידי התגלות חכמות העולם. מטרתה העיקרית של התגלות זו לשרת את הקב"ה. ככל דבר בעולם ש"לא בראו אלא לכבודו" (אלא שכדי שתתאפשר בחירה חופשית יש לאדם אפשרות להשתמש בכוחות האלה ובחכמות האלה למטרות אחרות ואף הפוכות ממטרות האמיתית). כאשר יהודי מנצל את החכמות האלה לתורה ולעבודת ה', הוא ממלא את ייעודו האמיתי.

לצורך זה נתגלו החכמות האלה בזמן הזה, כדי שתהיה ליהודים אפשרות לנצל גם חלקים אלה של הבריאה לתורה ולעבודת ה', ובכך להכשיר את העולם לימות המשיח. דווקא ההתפתחות של חכמות העולם מקרבת אותנו להבנה האמיתית של האחדות האלוקית. אם בעבר חשבו שכל אחד ואחד מכוחות הטבע הוא כוח נפרד לעצמו, ושהחומר מורכב מישויות נבדלים, הרי בימינו אנו יודעים שבשורש הדברים הכול נובע מנקודה בסיסית אחת, שהיא למעשה ביטוי של האחדות האלוקית.

סיכוי לשלם את הסכום הדרוש. אך בהחלטה של רגע החליט לנסות את מזלו. מה אפסידו? חשב בליבו.

אך עבר את מפתן הדלת ופקידה אחת פנתה אליו בשאלה אם הוא מעוניין להירשם לקבלת אשורות הגירה. לרגע נדהם, אך מיד התעשת. "ודאי!", השיב, "אשמח לקבל אשורות הגירה בעבורי ובעבור בני משפחתי".

הפקידה רמזה לו לבוא אחריה, ובמשרדה הגישה לו את הטפסים. בשעת מילוי פרטיו העז ר' יוסף להוודות שאין בכיסו אפילו פרוטה אחת. "אל דאגה", פטרה אותו הפקידה בתנועת יד מבטלת, והורתה לו למלא בדקדקנות את שמות כל בני משפחתו.

ר' יוסף התלבט אם לחשוף לפני הפקידה שבמשפחתו עשר נפשות. בסופו של דבר החליט לגלות לה את האמת. תדהמתו לא ידעה גבול: לא ניכר שהנתון הזה עושה עליה רושם כלשהו. היא השלימה בזריזות את הליך הרישום והניחה מול ר' יוסף ההמום עשר אשורות הגירה לארץ ישראל. הוא היה צריך לצבוט עצמו כדי לוודא שאין הוא הוזה.

היה צפוף ברכבת המשא, אך יושביה היו מאושרים על שזכו להינצל. בין הנוסעים היו עשרת בני משפחת ריינר. על-פי התכנית, הרכבת התעתדה להגיע לספרד, שהייתה ארץ ניטרלית, ואולם לתדהמתם גילו 1684 הנוסעים כי הובאו למחנה הריכוז ברג'נבלון בגרמניה. כעבור חצי שנה שוחררו כולם לשווייץ, ומשם עלו לארץ ישראל. בהם גם משפחת ריינר.

כאן קיבלו הניצולים, שבאו חסרי כול, דירות למגורים. בני משפחת ריינר זכו לדירה בחיפה, ברחוב חרמון. רבה הייתה הפתעתם כשגילו שבדירה יש שני חדרים – בדיוק כדברי הצדיק, שברכתו התקיימה במלואה.

במהרה נסע ר' יוסף אל מעונו של הצדיק כדי להודות לו על ברכתו, אולם בבואו אמר לו הגבאי כי עכשיו אין קבלת קהל. הפציר בו ר' יוסף וביקש: "אמור לרבי שבעל האכסניה מפסט מבקש להיכנס". ואכן, למשמע הדברים הורה הרבי להכניס את האורח, קיבלו בסבר פנים יפות וביקשו לגולל באוזניו את קורותיו, עד הצלתו. כשסיים לספר אמר לרבי: "איני יודע מי הייתה הפקידה הזאת. אולי אליהו הנביא?".

חייך רבי אהרון ואמר: "ברוך ה', לא נשארנו חייבים למי שעשה לנו טובה".

(על-פי 'צנצנת המן')

ר' יום טוב ואוצרות הגניזה (צילום: בחדרי חרדים)

הגניזה הפתח תקוואית

הנחתי כל דבר שהיה ראוי לגניזה; דפים עם שם השם, עלוני קודש וכדומה."

טלפונים בהולים

הוא החל לדבר על העניין עם חברים ומכרים ונוכח שאין מודעות לחשיבות הגניזה. "בני אדם היו שמים את הגניזה תחת מדרגות הבית, בגגות של בתי כנסת וכדומה. הכנתי במו ידי מתקן מיוחד והצבתי אותו במקום מרכזי בעיר. מתקן גרר מתקן, ולימים הוצבו כארבעים (!) מתקנים, ואני מטפל בכל מערך הגניזה. אפילו קניתי משאית לצורך המיזם". את הגניזה קבר בתחילה בבארות ובהמשך באתר ברקת.

לא אחת נתקל ברגעים דרמטיים. "מצלצלים אליי אנשים בבהלה שזרקו בטעות פריט יקר ערך לגניזה. לפעמים הייתי צריך לחפש במעמקי המשאית. זכור לי מקרה שמישהו זרק בטעות טופס לוטו וזוכה. עברתי על כל מתקן הגניזה כדי למצוא את הטופס. היו פעמים שאנשים השליכו בטעות מסמך יקר, חידושי תורה, או צרור מפתחות, ולא הצליחו לאתרם."

זקני ירושלים מספרים

ואיך הגעת לחפצים? הוא מחייך: "גיליתי שבין חפצי הגניזה מסתתרים לעיתים פריטים בעלי

ר' יום טוב גולדשמיד (62) סוקר במבטו את מאות פריטי היודאיקה באגף המעוצב להפליא בבית הכנסת 'חתם סופר' בפתח תקווה. יש שם גביעים, חנוכיות, רימונים של ספרי תורה, מגילות אסתר, תעודות ברכת הבית, כריכות מתכתיות של סידורים עתיקים, קופסות בשמים להבדלה ועוד. כל פריט ופריט נבחר בקפידה, נוקה והוצב במקומו הראוי לו.

את האוצרות הללו הוא הוציא ממתקני הגניזה שהציב בעיר. הם הושלכו לשם על ידי התושבים במרוצת השנים.

חשיבות הגניזה

"בית הכנסת שלנו הוא האיזקוביץ" של פתח תקווה, כך מגדיר ר' יום טוב את המקום, הומה המתפללים. ארבעים שנה הוא משמש שם גבאי. "בית הכנסת הוקם בזמנו על ידי יוצאי הונגריה. אחד מהם, יהודה פוגל ע"ה, תרם חלק מביתו בעבור בית הכנסת והשאר היסטוריה. הקהל גדל והמבנה התרחב, שופץ וחודש, וכיום משמש בית תפילה לרבים מבני העיר."

בשנת תשמ"ו, כשהתפלל בבית כנסת בבני ברק, נקלע לידיו הספר 'מנוחה וקדושה', בו דברים על חשיבותה של גניזת דברי קודש. "הדברים מאוד נגעו לליבי והחלטתי לעשות מעשה", הוא אומר. "הצבתי בחצר הבית ארון קטן, ובו

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

הדור הבא

שאלה: מה הם גדרי מצוות פריה ורביה, ומי מחוייב בה?

תשובה: הביטוי "פרו ורבו" נאמר מפי הקב"ה לאדם הראשון בפרשת בראשית (א,כח) ופעמיים אחר כך לנח ובניו (ט,א.ז). יש דיון איזו מהאמירות האלה נאמרה כברכה ואיזו כציווי. על פי דברי חז"ל, עד מתן תורה חלה המצווה על כל בני נוח, ומשם ואילך רק על עם ישראל.

לכן חובה על אדם לשאת אישה ולהוליד ממנה לפחות בן ובת, שבכך הוא מקיים את המצווה (ואף אם נפטרו, אם הניח אחד מהם בן ואחד בת). ואולם אם הבן או הבת סובלים מבעיה שאינה מאפשרת להם להוליד ילדים,

לא קיים את המצווה.

גם מי שכבר קיים את המצווה עדיין מצווה עליו מדרבנן להוליד עוד ילדים, על פי הפסוק (קהלת יא,ז): "בבוקר זרע את זרעך, ולערב אל תנח ידך".

אישה אינה מצווה במצווה זו, שנאמר: "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה" - איש דרכו לכבוש ואין אישה דרכה לכבוש. לכן אישה שאין לה ילדים אינה חייבת להינשא, והדבר תלוי ברצונה (ובכל זאת כתב הר"ן שכאשר אישה יולדת ילדים "יש לה מצווה", מכיוון שהיא שותפה עם בעלה בקיום המצווה).

מקורות: יבמות סב, סנהדרין נטב, ומהרש"א. מל"מ הל' מלכים פ"ה ה"ז. ספר המצוות להרמב"ם עשה ריב. ס' החינוך מצווה א. ר"ן על הרי"ף קידושין רפ"ב. שו"ע אה"ע סי' א ונו"כ.

ערך. בית הכנסת שלנו התרחב וחשבתי שפריטי היודאיקה יוסיפו לו הדר. ראיתי שאנשים אוהבים ומתחברים, והמשכתי לאסוף. אורחים מבחוץ נמשכים ליופי של הפריטים."

ר' יום טוב מבקש לעורר את הציבור לחשיבות ההקפדה על הגניזה. "זקני ירושלים מספרים שבעת מגפה בעיר היו אוספים את כל הגניזה, עורכים הלוויה עם תזמורת וקוברים את הפריטים". לסיום הוא מצטט את הפלא יועץ: "כל המכבד את התורה, גופו מכובד וזוכה לכתרה של התורה. כל המרבה בכבוד הספרים ובכבוד שמים כבודו מתרבה".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציין' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציין' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

מבט לאחרית הימים יופי של סיפורים

הספר שפותח לפניכם צוהר אל ימות המשיח ומשיב על כל השאלות:

- מהי הגאולה? • מה יעשה המשיח?
 - כיצד יתגלה? • ומה יקרה עם הופעתו?
- לשון בהירה | 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע' סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 1-718-6041020

